

Hrvatsko mikroskopijsko društvo
Listopad 2007.

Deklaracija o korištenju kapitalne opreme iz područja mikroskopije

Definicije

Kapitalna oprema iz područja mikroskopije uključuje sve vrste mikroskopa ili uređaje za pripremu uzoraka čija vrijednost novog uređaja je veća od 200.000 kuna ili 30.000 Eura. U daljnjem tekstu se za ovu opremu upotrebljava riječ mikroskop iako se pod ovim pojmom podrazumijevaju i uređaji koji nisu mikroskopi, ali su nužni za provođenje mikroskopije. U istom smislu riječ mikroskopiranje (mikroskop, mikroskopičar) se u daljnjem tekstu primjenjuje na upotrebu svih ovih uređaja.

Voditelj mikroskopa je osoba koja je odgovorna za mikroskop u svojoj ustanovi (napr. voditelj laboratorija, voditelj projekta, pročelnik odsjeka ili sl.)

Korisnik mikroskopa (u daljnjem tekstu Mikroskopičar) je osoba koja neposredno koristi mikroskop (dozvoljeno joj je da rukuje mikroskopom i upravlja njime!).

Voditelj mikroskopičara je osoba koja je odgovorna za Mikroskopičara u ustanovi gdje je Mikroskopičar zaposlen. Mikroskopičar i Voditelj mikroskopičara mogu, ali ne moraju biti ista osoba. Primjerice Voditelj mikroskopičara može biti voditelj projekta, a Mikroskopičar suradnik na projektu. Voditelj mikroskopičara i Mikroskopičar moraju biti zaposleni u istoj ustanovi.

Deklaracija

1. Obzirom na važnost kapitalne opreme iz područja mikroskopije za razvoj Hrvatske, mala ukupna novčana sredstva i mali broj mikroskopičara i mikroskopa, svi bi mikroskopi trebali biti dostupni svim potencijalnim korisnicima u Hrvatskoj, bez obzira iz kojih su sredstava mikroskopi kupljeni i gdje se nalaze. Iznimku čine oni mikroskopi čija namjena i posebni uvjeti rada to ne dopuštaju.

2. Deklaracija regulira dostupnost mikroskopa *Uputama o dostupnosti i korištenju mikroskopa* koje su Dodatak Deklaraciji. Članovi Hrvatskog mikroskopijskog društva prihvaćaju Deklaraciju. Iako se mikroskopičari koji nisu članovi Hrvatskog mikroskopijskog društva nisu obvezali primjenjivati Deklaraciju, ona se preporučuje svim mikroskopičarima za sve mikroskope u Hrvatskoj.

3. Očekuje se da dostupnost mikroskopa poveća iskorištenje postojećih mikroskopa i broj mikroskopičara, te dovede do veće primjene mikroskopije, što bi potaknulo pozitivan slijed zbivanja koji bi rezultirao bržim daljnjim razvitkom mikroskopije u Hrvatskoj.

4. U Deklaraciji se razlikuje pružanje usluga mikroskopije naručiocu od korištenja mikroskopa. Potiču se oba vida djelatnosti mikroskopičara, ali se u ***Uputama o dostupnosti i korištenju mikroskopa*** koje su Dodatak Deklaraciji specifično govori o korištenju mikroskopa, a ne o pružanju usluga.

5. Mikroskopičar sam ili uz pomoć Voditelja mikroskopa direktno koristi mikroskop (tj. dozvoljava mu se da rukuje i upravlja mikroskopom). Pažljivo korištenje mikroskopa od strane Mikroskopičara je temelj ove Deklaracije, koja se osniva na razumnoj pretpostavci da je osoba koja se namjerava baviti mikroskopijom sposobna koristiti mikroskop, te da je za razvoj mikroskopije u Hrvatskoj nužno povećati broj korisnika mikroskopa.

6. Voditelji mikroskopa, koji su članovi Hrvatskog mikroskopijskog društva, suglasni su obučavati Mikroskopičare za rad na svojim mikroskopima dobrovoljno, bez ikakve naknade.

7. Voditelj mikroskopa može se samostalno dogovoriti s Voditeljem mikroskopičara ili Mikroskopičarem o korištenju mikroskopa ili slijediti ***Upute o dostupnosti i korištenju mikroskopa*** koje su Dodatak Deklaraciji. Upute nisu obvezujuće ako se omogućuje svim Mikroskopičarima koji to žele korištenje mikroskopa.

8. Obzirom da ***Upute o dostupnosti i korištenju mikroskopa*** reguliraju odnose između različitih ustanova u Hrvatskoj, one su svojom prirodom zajedničke za sve mikroskopičare, mikroskope i ustanove u Hrvatskoj. Stoga se savjetuje da ustanove koje nisu regulirale korištenje mikroskopa slijede ***Upute o dostupnosti i korištenju mikroskopa*** iz Deklaracije, a one koje su to već regulirale vlastitim internim propisima, da ih usklade s ovom Deklaracijom.

9. Obzirom da je kvalitetno održavanje mikroskopa nužan preduvjet redovitog korištenja mikroskopa, Hrvatsko mikroskopijsko društvo potiče ne samo kupovinu novih, već se zalaže za trajno osiguravanje sredstava za održavanje postojećih mikroskopa. Stoga se posebno preporučuje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa da osigura sredstva za održavanje mikroskopa kao kapitalne opreme od iznimne važnosti za hrvatsku znanost. Najbolji način održavanja mikroskopa su godišnji servisni ugovori o održavanju. Nedostatak sredstava za održavanje osnovni je uzrok negativnog trenda u mikroskopiji u kojem Voditelji mikroskopa u strahu da neće moći popraviti nastali kvar ograničavaju korištenje mikroskopa.

Dodatak 1.

Upute o dostupnosti i korištenju mikroskopa

Upute se sastoje od:

- A. Podnošenja i procjene Zahtjeva za korištenje mikroskopa
- B. Uvjeta korištenja mikroskopa
- C. Djelovanja Povjerenstva za korištenje mikroskopa
- D. Dodjeljivanja Mikroskopske korisničke dozvole

A. Podnošenje i procjena Zahtjeva za korištenje mikroskopa

Voditelj mikroskopičara podnosi Zahtjev za korištenje mikroskopa (u daljnjem tekstu Zahtjev) pismeno Voditelju mikroskopa. Zahtjev mora sadržavati:

1. ime i odgovarajuću mikroskopsku edukaciju Mikroskopičara
2. kratki opis projekta za koji je potrebna mikroskopija uz jasno navođenje svrhe mikroskopije u ovom projektu
3. opis uzoraka, procjenu njihovog broja i potreban postupak s uzorcima
4. namjenu očekivanih rezultata projekta
5. izvore financiranja projekta za koji je potrebna mikroskopija

Voditelj mikroskopa može Zahtjev odbiti, prihvatiti ili uvjetno prihvatiti. Odgovor se Voditelju mikroskopičara mora poslati pismeno u roku od mjesec dana od primitka zahtjeva.

Ako se Zahtjev odbija, odbijanje mora biti obrazloženo. Razlozi za odbijanje uključuju napr. nemogućnost izvođenja potrebne mikroskopske pretrage datim mikroskopom, neadekvatnost primjene mikroskopije za traženu namjenu i/ili neodgovarajuću edukaciju Korisnika. Zahtjev se NE može odbiti tvrdnjom da je mikroskop previše zauzet, već treba omogućiti dodatni rad mikroskopa. U slučaju kvara mikroskopa Zahtjev se uvjetno prihvaća dok se mikroskop ne popravi.

Nakon odbijanja isti Voditelj mikroskopičara ima pravo još jedanput poslati Zahtjev istom Voditelju mikroskopa. Ako se Zahtjev ponovno odbije Voditelj mikroskopa nije dužan više razmatrati zahtjeve tog Voditelja mikroskopičara. Voditelj mikroskopičara se može nakon drugog odbijanja pismeno obratiti Hrvatskom mikroskopijskom društvu (vidi Povjerenstvo za korištenje mikroskopa).

Ako se Zahtjev prihvaća, Voditelj mikroskopa obavještava o tome Voditelja mikroskopičara, te ga upoznaje s Uvjetima korištenja. Korištenje mikroskopa treba nastupiti u roku od mjesec dana, ako mikroskop tijekom tog vremena radi.

Ako se Zahtjev uvjetno prihvaća, Voditelj mikroskopa pismeno obavještava Voditelja mikroskopičara koji se uvjeti trebaju ispuniti da bi Zahtjev bio prihvaćen. Uvjeti trebaju

biti realno izvedivi, napr. dodatna edukacija Mikroskopičara, razrada postupka, priprema uzoraka, proučavanje odgovarajuće literature, ili sl.

Voditelj mikroskopičara može odustati od Zahtjeva, napr. zbog odluke da se mikroskopija napravi na nekom drugom mikroskopu. Voditelj mikroskopičara može najviše dva puta odustati od Zahtjeva ili Mikroskopičar najviše dva puta ne pristupiti dogovorenom mikroskopiranju, nakon toga Voditelj mikroskopa nije dužan više razmatrati Zahtjeve tog Voditelja mikroskopičara.

B. Uvjeti korištenja mikroskopa

Mikroskop se mora koristiti na stručan način i troškovi korištenja moraju biti pokriveni.

B.1.

Kako bi se mikroskop koristio na **stručan** način Mikroskopičar mora biti educiran za korištenje mikroskopa. Napr. voditelj mikroskopa može tražiti da Mikroskopičar prije korištenja mikroskopa završi odgovarajuću postojeću mikroskopsku edukaciju (napr. poslijediplomski predmet iz područja mikroskopije) ili pročita odgovarajuću literaturu.

Kada je taj uvjet ispunjen, Voditelj mikroskopa dobrovoljno obučava Mikroskopičara za rad na datom mikroskopu.

Obuka mora biti takva da je Mikroskopičar sposoban samostalno ili uz pomoć odgovarajućeg, za to obučenog osoblja, koristiti mikroskop za traženu mikroskopsku pretragu. Mikroskopičar je obavezan s najvećom pažnjom pratiti i završiti obuku, te primjenjivati znanja stečena tijekom obuke za vrijeme mikroskopiranja. Mikroskopičar je tijekom mikroskopiranja dužan slijediti sva interna pravila i Kućni red ustanove u kojoj se nalazi mikroskop.

Ako Voditelj mikroskopa uoči da Mikroskopičar nije savladao obuku ili da ne primjenjuje objašnjene mu postupke, Voditelj mikroskopa može odbiti ili prekinuti mikroskopiranje. Voditelj mikroskopa izvijestit će o tome pismeno Mikroskopičara i Voditelja mikroskopičara, čime je također automatski odbijen i odgovarajući Zahtjev Voditelja mikroskopičara (vidi točku A).

B.2.

Voditelj mikroskopičara podmiruje **troškove** korištenja mikroskopa prema dogovoru s Voditeljem mikroskopa. Troškovi korištenja mikroskopa mogu uključivati troškove potrošnog materijala nastale korištenjem mikroskopa, troškove pripreme mikroskopa za datu pretragu, troškove osoblja koje sudjeluje u datom mikroskopiranju ili sudjelovanje u troškovima redovitog održavanja mikroskopa. Troškovi amortizacije mikroskopa NE

naplaćuju se Voditeljima korisnika iz neprofitnih organizacija, bez obzira iz kojih sredstava je mikroskop nabavljen. Voditelj korisnika može tražiti pismeno objašnjenje izračuna troškova za traženo korištenje.

Ako krivnjom Mikroskopičara nastane kvar na mikroskopu, Voditelj mikroskopičara u potpunosti nadoknađuje ili nalazi sredstva potrebna za popravak mikroskopa. Ako kvar mikroskopa nastane tijekom mikroskopiranja bez krivnje Mikroskopičara ili nezavisno od provedenog mikroskopiranja u roku od godine dana od korištenja mikroskopa, Voditelj mikroskopa može tražiti od Voditelja mikroskopičara sudjelovanje u troškovima popravka u skladu s razinom korištenja mikroskopa (izračun treba biti pismeno obrazložen i zasnivati se na vođenoj dokumentaciji). Voditelj mikroskopičara nije dužan sudjelovati u troškovima popravka, ali u tom slučaju Voditelj mikroskopa nije dužan razmatrati slijedeće zahtjeve za korištenje mikroskopa ovog Voditelja mikroskopičara.

Intelektualno vlasništvo nad rezultatima mikroskopske pretrage rješava se dogovorom između Voditelja mikroskopa i Voditelja mikroskopičara. Ako nije drugačije dogovoreno smatra se da ako je Voditelj mikroskopičara podmirio sve tražene troškove korištenja mikroskopa i Mikroskopičar na ispravan način koristio mikroskop, Voditelj mikroskopa NE sudjeluje u intelektualnom vlasništvu (napr. koautorstvo na člancima) nastalom ovom mikroskopskom pretragom. Drugačiji dogovor mora se osnivati na jasnom doprinosu Voditelja mikroskopa u izvođenju mikroskopske pretrage (davanje dozvole korištenja mikroskopa, niti obučavanje Mikroskopičara NISU dovoljne za sudjelovanje u intelektualnom vlasništvu).

C. Djelovanje Povjerenstva za korištenje mikroskopa

Hrvatsko mikroskopijsko društvo na svojim redovitim godišnjim Skupštinama imenuje Povjerenstvo za korištenje mikroskopa (u daljnjem tekstu Povjerenstvo), koje se sastoji od 3 člana. Povjerenstvo preporučuje način rješavanja eventualno nastalih sporova vezanim isključivo za korištenje mikroskopa, te odobrava Mikroskopske korisničke dozvole (vidi točku D. Mikroskopske korisničke dozvole). Mandat povjerenstva je 1 godina (do slijedeće redovite godišnje Skupštine). Povjerenstvo na kraju svog mandata podnosi izvještaj na godišnjoj Skupštini.

Molba za Preporuku za rješavanje spora podnosi se Povjerenstvu pismenim putem i treba sadržavati svu potrebnu dokumentaciju. Podnosilac Molbe dužan je kopiju Molbe zajedno s kopijom sve priložene dokumentacije istovremeno dostaviti svim stranama uključenim u spor. Sve strane uključene u spor mogu u roku od 2 tjedna dostaviti Povjerenstvu svoje očitovanje i dodatnu dokumentaciju, koju istovremeno dostavljaju svim ostalim stranama uključenim u spor. Sve strane uključene u spor mogu samo jednom dostaviti svoje očitovanje i dokumentaciju vezanu za dotični spor.

Nakon roka od 2 tjedna u kojem se sve strane mogu očitovati, u roku od 2 tjedna Povjerenstvo donosi svoju Preporuku i pismeno o njoj obavještava sve strane u sporu i tajnika Hrvatskog mikroskopijskog društva. Povjerenstvo o jednom sporu odlučuje samo

jedanput. Povjerenstvo može odlučiti da je dostavljena dokumentacija nepotpuna i nedostatna i ne dati nikakvu Preporuku.

Na Preporuku Povjerenstva moguća je Žalba koju rješava Skupština Hrvatskog mikroskopijskog društva na svojim redovitim godišnjim Skupštinama. Žalba se podnosi u roku od 2 tjedna od primljene Preporuke.

D. Dodjeljivanje Mikroskopske korisničke dozvole

Mikroskopska korisnička dozvola (u daljnjem tekstu Dozvola) dodjeljuje se Mikroskopičaru koji je svladao obuku i uspješno koristi pojedini mikroskop i vrijedi samo za taj mikroskop. Dozvolu dodjeljuje Voditelj mikroskopa za pojedini mikroskop Mikroskopičaru kojeg je obučio i za kojeg je ustanovio da taj mikroskop uspješno koristi. Dozvolu odobrava Povjerenstvo i time je potvrđuje u ime Hrvatskog mikroskopijskog društva. Dozvola sadrži ime Mikroskopičara, tip mikroskopa, ime i ustanovu Voditelja mikroskopa i datum dodjele. Hrvatsko mikroskopijsko društvo dizajnirat će pismeni oblik Dozvole, koja će se svečano uručivati jednom godišnje. Popis Dozvola nalazit će se na mrežnoj stranici Hrvatskog mikroskopijskog društva <http://www.mikroskopija.hr>

Hrvatsko mikroskopijsko društvo ne protivi se korištenju ispisa njegovih mrežnih stranica u postupcima pripreme ili evaluacije zahtjeva za nabavu novih ili evaluaciji korištenja postojećih mikroskopa.